

Neljapäev, 7. mai 2009

Varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded (uuesti sõnastamine) *I**

P6_TA(2009)0376

Euroopa Parlamendi 7. mai 2009. aasta õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded (uuesti sõnastamine) (KOM(2008)0815 – C6-0477/2008 – 2008/0244(COD))

(2010/C 212 E/51)

(Kaasotsustamismenetlus – uuesti sõnastamine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2008)0815);
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2 ja artikli 63 esimese lõigu esimese punkti alapunkti b, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C6-0477/2008);
 - võttes arvesse 28. novembri 2001. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet õigusaktide uuesti sõnastamise tehnika süstemaatilise kasutamise kohta ⁽¹⁾;
 - võttes arvesse vastavalt kodukorra artikli 80 a lõikele 3 saadetud õiguskomisjoni 4. aprilli 2009. aasta kirja kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile;
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 80 a ja 51;
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit(A6-0285/2009),
- A. arvestades, et Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma arvamuse kohaselt ei sisalda kõnealune ettepanek muid sisulisi muudatusi peale nende, mis on ettepanekus esile toodud, ning arvestades, et varasemate õigusaktide muutmata sätete ning nimetatud muudatuste kodifitseerimise osas piirdub ettepanek üksnes kehtivate tekstide kodifitseerimisega ega hõlma sisulisi muudatusi,
1. kiidab heaks komisjoni ettepaneku, mida on kohandatud vastavalt Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma soovitudele ning muudetud vastavalt alltoodud muudatustettepanekutele;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle teise tekstiga asendada;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ EÜT C 77, 28.3.2002, lk 1.

Neljapäev, 7. mai 2009

P6_TC1-COD(2008)0244

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 7. mai 2009. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/.../EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded (uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 63 esimese lõigu punkti 1 alapunkti b,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽³⁾,

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/9/EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ⁽⁴⁾ tuleb teha hulk sisulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune direktiiv uuesti sõnastada.
- (2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotleavad õiguspäraselt kaitset ühenduses.
- (3) Oma erakorralisel istungil Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni (täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga) täielikul kohaldamisel, säilitades seega välja- või tagasisaatmise lubamatuse põhimõtte järgimise.
- (4) Tampere järeldustes on sätestatud, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem peaks lühikeses perspektiivis hõlmama ühiseid miinimumtingimusi varjupaigataotlejate vastuvõtmisele.
- (5) Miinimumnõuete kehtestamine varjupaigataotlejate vastuvõtmisele on sammuks Euroopa varjupaigapoliitika suunas.
- (6) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp, mis peaks pikas perspektiivis viima kogu Euroopa Liidus kehtiva ühise menetluse ja varjupaiga saanud isikute ühetaolise seisundini, on praeguseks lõpule viidud. Euroopa Ülemkogu võttis 4. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu Haagi programmi, millega püstitati vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seoses saavutatavad eesmärgid aastateks 2005-2010. Seepärast kutsuti Haagi programmis komisjoni üles lõpetama esimese etapi õigusaktide hindamine ning esitama teise etapi õigusaktid ja meetmed nõukogule ja Euroopa Parlamendile eesmärgiga need enne 2010. aastat vastu võtta.

⁽¹⁾ ELT C ...

⁽²⁾ ELT C ...

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 7. mai 2009. aasta seisukoht.

⁽⁴⁾ ELT L 31, 6.2.2003, lk 18.

Neljapäev, 7. mai 2009

- (7) Pidades silmas tehtud hindamiste tulemusi, on praeguses etapis asjakohane kinnitada direktiivi 2003/9/EÜ aluspõhimõtteid, et tagada varjupaigataotlejate vastuvõtutingimuste parandamine.
- (8) Varjupaigataotlejate võrdse kohtlemise tagamiseks kogu Euroopa Liidus peaks direktiivi kohaldama rahvusvahelise kaitse taotluste menetluste kõikide etappide ja liikide suhtes ning kõikides varjupaigataotlejaid vastuvõtvates kohtades ja asutustes.
- (9) Liikmesriigid peaksid käesolevat direktiivi rakendades püüdma täielikult tagada lapse huvide ja perekonna ühtsuse olulisuse põhimõtete täitmise kooskõlas ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooniga ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga.
- (10) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate isikute kohtlemise osas on liikmesriigid seotud kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest õigusaktidest, millega nad on ühinenud.
- (11) Varjupaigataotlejate vastuvõtmisele tuleks sätestada miinimumnõuded, mis oleksid **tavalistes tingimustes** piisavad, et tagada varjupaigataotlejatele kõikides liikmesriikides väärikas elatustase ning võrreldavad elutingimused **■**.
- (12) Varjupaigataotlejate vastuvõtmise tingimuste ühtlustamine peaks aitama piirata varjupaigataotlejate edasist liikumist ühest liikmesriigist teise, mida mõjutavad mitmesugused nende vastuvõtmisega seotud tingimused.
- (13) Eesmärgiga tagada nii kõikide rahvusvahelise kaitse taotlejate võrdne kohtlemine kui ka kooskõla ELi varjupaigalaaste õigusaktidega, eelkõige nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/83/EÜ miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta ⁽¹⁾, on asjakohane laiendada direktiivi reguleerimisala, nii et see hõlmaks ka täiendava kaitse taotlejaid.
- (14) Varjupaigataotlejate toimetuleku soodustamiseks ja suurte erinevuste vähendamiseks liikmesriikide vahel on hädavajalik sätestada selged eeskirjad varjupaigataotlejate tööturule juurdepääsu kohta.
- (15) Erivajadustega isikute kohene väljaselgitamine ja nende piisav jälgimine peaks olema siseriiklike asutuste esmane eesmärk tagamaks, et selliste isikute *vastuvõtmistingimused* kujundatakse eraldi nende erivajaduste rahuldamiseks.
- (16) Varjupaigataotlejate kinnipidamist tuleks kohaldada kooskõlas aluspõhimõttega, et ühtegi isikut ei või kinni pidada üksnes põhjendusega, et ta taotleb rahvusvahelist kaitset, eelkõige kooskõlas **liikmesriikidele rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja eriti** pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni artikliga 31. Eelkõige ei tohiks liikmesriigid määrata karistusi varjupaigataotlejatele ebaseadusliku riiki sisenemise või riigis viibimise eest ning kõik liikumispiirangud tuleks kehtestada üksnes vajaduse korral. Seepärast peaks varjupaigataotlejate kinnipidamine olema võimalik ainult direktiiviga ette nähtud väga selgelt kindlaksmääratud erandolukorras ning lähtuma nii sellise kinnipidamise viisi kui ka eesmärgi puhul vajaduse ja proportsionaalsuse põhimõttest. Kui varjupaigataotlejat peetakse kinni, peaks tal olema õigus pöörduda oma õiguste kaitseks siseriikliku kohtu poole.
- (17) Kinnipeetud taotlejaid tuleks kohelda täielikult inimväärikust austades ja nende *vastuvõtmistingimused* tuleks nende vajaduste rahuldamiseks eraldi kujundada. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni artikli 37 kohaldamise.

⁽¹⁾ ELT L 304, 30.9.2004, lk 12.

Neljapäev, 7. mai 2009

- (18) Selliste minimaalsete menetlustagatiste järgimise kindlustamiseks, mis seisnevad võimaluses võtta ühendust õigusabi andvate organisatsioonide või isikurühmadega, tuleks jagada teavet selliste organisatsioonide ja isikurühmade kohta.
- (19) Vastuvõtusüsteemi kuritarvitamise võimalikkust tuleks piirata, täpsustades olukorrad, kus võib varjupaigataotlejate vastuvõtutingimusi kitsendada või kõnealuse vastuvõtu tühistada, tagades samal ajal kõikidele varjupaigataotlejatele väärika elatustaseme.
- (20) Tagada tuleks siseriiklike vastuvõtusüsteemide ja liikmesriikide vahel varjupaigataotlejate vastuvõtmise vallas tehtava koostöö tõhusus.
- (21) Pädevaid asutusi tuleks julgustada kasutama varjupaigataotlejate vastuvõtmisel rohkem omavahelist kooskõlastamist ning seepärast tuleks edendada kohalike omavalitsuste ja majutuskeskuste vahel harmoonilisi suhteid.
- (22) Miinimumnõuete olemusest tulenevalt on liikmesriikidel õigus kehtestada või säilitada kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes paluvad liikmesriigilt rahvusvahelist kaitset, soodsamad sätted.
- (23) Samas vaimus on liikmesriigid kutsutud üles kohaldama käesoleva direktiivi sätteid seoses menetlustega, mille raames otsustatakse muus kui direktiivist 2004/83/EÜ tulenevas vormis antava kaitse taotluste rahuldamine.
- (24) **Selleks et varjupaigataotlejate vastuvõtmise miinimumnõuded sisaldaksid kõiki täiustusi, tuleks proportsionaalselt suurendada Euroopa Liidu eraldatud rahalisi vahendeid, et katta nimetatud täiustamiste kulud, eriti liikmesriikides, kelle riiklik varjupaigasüsteem on eelkõige riigi geograafilise asendi või demograafilise olukorra tõttu sattunud erilise ja ebaproportsionaalse surve alla.**
- (25) Käesoleva direktiivi täitmist tuleks hinnata korrapäraste ajavahemike tagant.
- (26) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuete kehtestamist liikmesriikides, ei ole võimalik täielikult saavutada liikmesriikidel endil ning see oleks meetmete ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutatav ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (27) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (harta) tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püüab käesolev direktiiv tagada inimväärikuse täielikku austamist ning edendada kõnealuse harta artiklite 1, 4, 6, 7, 18, 24 ja 47 kohaldamist ning sellest tuleks lähtuda ka direktiivi rakendamisel.
- (28) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes varasema direktiiviga muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätted tuleneb varasemast direktiivist.
- (29) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi, mis on seotud II lisa B osas nimetatud direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga,

Neljapäev, 7. mai 2009

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

EESMÄRK, MÕISTED JA KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on sätestada liikmesriikides varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) 'rahvusvahelise kaitse taotlus'– rahvusvahelise kaitse taotlus direktiivi 2004/83/EÜ **artikli 2 punkti g** tähenduses;
- b) 'taotleja' või 'varjupaigataotleja'– kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud;
- c) 'pereliikmed'– järgmised taotleja perekonnaliikmed, kes viibivad rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajal samas liikmesriigis eeldusel, et perekond oli olemas juba päritoluriigis:
 - i) varjupaigataotleja abikaasa või temaga püsivas suhtes olev vabaabielukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õigusaktide või tava kohaselt koheldakse vabaabielupaare välismaalasi käsitlevate õigusaktide alusel võrdväärselt abielus paaridega,
 - ii) alapunktis i osutatud paaride või taotleja alaealised lapsed tingimusel, et nad ei ole abielus, sõltumata sellest, kas siseriikliku õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või on nad lapsendatud;
 - iii) *alapunktis i osutatud paaride või taotleja abielus alaealised lapsed, sõltumata sellest, kas siseriikliku õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või on nad lapsendatud, **kui neid ei saada abikaasad ja** kui nende huvides on elada koos taotlejaga;*
 - iv) taotleja ema, isa või eestkostja, kui taotleja on alaealine ega ole abielus või kui ta on alaealine ja abielus, **kuid teda ei saada abikaasa, ja** tema huvides on elada koos oma isa/ema või eestkostjaga;
 - v) taotleja alaealised õed ja vennad, kes ei ole abielus, kui taotleja on alaealine ega ole abielus või kui tema või tema õed ja vennad on alaealised ja abielus, **kuid neid ei saada abikaasad, ja** nendest ühe või enama huvides on elada koos;
- vi) **ülalpeetavad erivajadustega täiskasvanud;**
- d) 'menetlused' ja 'edasikaebamine'– liikmesriikide poolt oma siseriiklikus õiguses kehtestatud menetlused ja edasikaebeõigus;

Neljapäev, 7. mai 2009

- e) 'alaealine'– alla 18aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;
- f) 'saatjata alaealine'– alaealine, kes saabub liikmesriigi territooriumile tema eest seadusjärgselt või tavako-
haselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud;
see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on jäänud saatjata pärast sisenemist liikmesriikide territooriumile;
- g) 'vastuvõtutingimused'– nende meetmete kogum, mida liikmesriigid tagavad kooskõlas käesoleva direktii-
viga varjupaigataotlejatele;
- h) 'materiaalsed vastuvõtutingimused'– vastuvõtutingimused, mis hõlmavad majutust, toitu ja rõivaid, mida
antakse loonusena või rahaliste toetuste või maksedokumentidena või nende kolme kombinatsioonina,
ning päevarahana;
- i) 'kinnipidamine'– liikmesriigi korraldusel varjupaigataotleja hoidmine teatavas kohas, kus varjupaigataotle-
jalt on võetud liikumisvabadus;
- j) 'majutuskeskus'– mis tahes koht, mida kasutatakse varjupaigataotlejate kollektiivseks majutamiseks.

Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute
suhtes, kes esitavad liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril või transiiditsoonis, rahvusvahelise kaitse
taotluse, niikaua kuni neil on lubatud viibida sellel territooriumil, ning samuti tema pereliikmete suhtes,
kui nad on vastavalt siseriiklikule õigusele selle rahvusvahelise kaitse taotlusega hõlmatud.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata liikmesriikide välisesindustele esitatud diplomaatilise või territoriaalse
varjupaiga taotluste korral.
3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata, kui kohaldatakse nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiivi
2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu
korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning
selle tagajärgede kandmisel ⁽¹⁾.
4. Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada käesolevat direktiivi seoses menetlustega, mille raames otsus-
tatakse muus kui direktiivist 2004/83/EÜ tulenevas vormis antava kaitse taotluste rahuldamine.

Artikkel 4

Soodsamad sätted

Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada soodsamad sätted varjupaigataotlejate ja nende lähisugulaste
vastuvõtutingimuste kohta olukorras, kus lähisugulased viibivad samas liikmesriigis ja on varjupaigataotleja
ülalpidamisel, või humanitaarsetel põhjustel, kui need sätted on käesoleva direktiiviga ühildatavad.

⁽¹⁾ EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12.

Neljapäev, 7. mai 2009

II PEATÜKK

ÜLDSÄTTED VASTUVÕTUTINGIMUSTE KOHTA

Artikkel 5

Teave

1. Liikmesriigid teatavad varjupaigataotlejatele mõistliku aja jooksul, mis ei ületa 15 päeva alates rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisest pädevale asutusele, vähemalt mis tahes kehtestatud hüvitest ning vastuvõtutingimustega seotud kohustustest, mida nad peavad täitma.

Liikmesriigid tagavad, et varjupaigataotlejatele antakse teavet organisatsioonide või isikurühmade kohta, mis annavad konkreetset õigusabi, ning organisatsioonide kohta, mis võivad anda neile abi või teavet seoses olemasolevate vastuvõtutingimustega, kaasa arvatud tervishoiuga.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud teavet antakse kirjalikult ning **varjupaigataotlejale arusaadavas keeles või** keeles, mille puhul on põhjust **eeldada**, et varjupaigataotleja seda mõistab. Vajaduse korral võib seda teavet anda ka suuliselt.

Artikkel 6

Dokumentatsioon

1. Liikmesriigid tagavad, et kolme päeva jooksul pärast varjupaigataotluse esitamist pädevale asutusele antakse taotlejale tema nimeline dokument, mis tõendab tema pagulasseisundit või tunnistab, et tal on tema taotluse läbivaatamise ajal lubatud viibida liikmesriigi territooriumil.

■ Käesoleva direktiivi alusel varjupaigataotlejatele ettenähtud õigustele ja hüvitistele juurdepääsu andmiseks ei nõuta täiendavaid dokumente.

Kui esimeses lõigus osutatud dokumendi omanikul ei ole lubatud liikmesriigi territooriumil või osal sellest vabalt liikuda, peab ka see dokumendis ära näidatud olema.

2. Liikmesriigid võivad käesoleva artikli kohaldamise välistada, kui varjupaigataotleja on kinni peetud, ja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal, kui see esitati piiril, või kui toimub menetlus otsustamiseks, kas taotluse esitajal on õigus siseneda seaduslikult liikmesriigi territooriumile. Erijuhtudel võivad liikmesriigid anda taotlejatele nende rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal muid dokumente, mis on samaväärsed lõikes 1 osutatuga.

3. Lõikes 1 osutatud dokument ei pruugi tõendada varjupaigataotleja isikut.

4. Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, mida on vaja selleks, et tagada varjupaigataotlejatele lõikes 1 osutatud dokument, mis peab kehtima seni, kuni varjupaigataotlejal on lubatud viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil või piiril.

5. Liikmesriigid võivad anda varjupaigataotlejatele reisidokumendi tõsistel humanitaarsetel põhjustel, mis nõuavad varjupaigataotleja viibimist mõnes teises riigis.

Artikkel 7

Elukoht ja liikumisvabadus

1. Varjupaigataotlejad võivad liikuda vabalt vastuvõtva liikmesriigi territooriumil või selle poolt kindlaksmääratud alal. See kindlaksmääratud ala ei mõjuta eraelu puutumatust ning lubab tagada piisava juurdepääsu kõikidele käesolevast direktiivist tulenevatele hüvitistele.

Neljapäev, 7. mai 2009

2. Liikmesriigid võivad üldsuse, avaliku korra või vastava vajaduse korral määrata varjupaigataotleste kiire ja tõhusa läbivaatamise huvides kindlaks varjupaigataotlejate elukohta.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et materiaalsete vastuvõtutingimuste kohaldamiseks peab taotleja tegelikult elama teatavas kohas, mille määravad kindlaks liikmesriigid ise. Vastav otsus, mis võib olla üldist laadi, tuleb teha iga juhtumi puhul eraldi ning see peab olema ette nähtud siseriiklike õigusaktidega.

4. Vajaduse korral, näiteks õiguslikel põhjustel või avaliku korra huvides, võivad liikmesriigid paigutada taotleja teatavasse kohta vastavalt oma siseriiklikule õigusele.

5. Liikmesriigid näevad ette võimaluse anda varjupaigataotlejatele ajutine luba lahkuda lõigetes 2 ja 3 osutatud elukohast ja/või lõikes 1 osutatud kindlaksmääratult alalt. Vastav otsus tehakse iga juhtumi puhul eraldi, objektiivsetel alustel ning erapooletult ja eitava otsuse korral põhjendatakse.

Varjupaigataotlejalt ei nõuta luba kohtumiseks ameti- ja kohtuasutustega, kui tema kohaleilmumine neisse on vajalik.

6. Liikmesriigid nõuavad varjupaigataotlejalt, et nad teataksid pädevatele asutustele võimalikult kiiresti oma hetkel kehtiva aadressi ning selle mis tahes muutumise.

Artikkel 8

Kinnipidamine

1. Liikmesriigid ei pea isikut kinni üksnes põhjendusega, et ta on rahvusvahelise kaitse taotleja kooskõlas nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiiviga 2005/85/EÜ liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta ⁽¹⁾.

2. Liikmesriigid võivad vajaduse korral ja iga juhtumi individuaalsel hindamise alusel pidada taotlejat kinni asjaomases asutuses kooskõlas siseriikliku õigusega, kui muid, leebemaid sunnimeetmeid ei saa tõhusalt kasutada. Taotlejat võib pidada kinni ainult asjaomases asutuses:

- a) selleks, et määrata kindlaks või tuvastada tema isik või kodakondsus või seda kontrollida;
- b) selleks, et määrata kindlaks tema rahvusvahelise kaitse taotluse aluseks olevad asjaolud, mis muus olukorras võiksid kaduda;
- c) selleks, et otsustada menetluse raames tema õiguse üle siseneda riigi territooriumile;
- d) siis, kui seda nõuab riikliku julgeoleku või avalik korra kaitsmine.

Käesolev lõige ei piira artikli 11 kohaldamist.

3. Liikmesriigid tagavad, et siseriiklike õigusaktidega oleksid ette nähtud eeskirjad, mis käsitlevad kinnipidamise alternatiive, nagu korrapärane ilmumine ametiasutustesse, tagatismakse tasumine või keeld lahkuda kindlaksmääratud kohast.

⁽¹⁾ ELT L 326, 13.12.2005, lk 13.

Neljapäev, 7. mai 2009

Artikkel 9

Tagatised kinnipeetud varjupaigataotlejatele

1. Kinnipidamine määratakse lühimaks võimalikuks ajavahemikuks. Eelkõige ei või artikli 8 lõike 2 punktide a, b või c kohane kinnipidamine ületada aega, mida on mõistlikult vaja varjupaigataotleja kodakondsuse **või isiku** või tema avalduse aluseks olevate asjaolude kohta teabe saamiseks vajaliku menetluse lõpule viimiseks või asjakohase menetluse toimetamiseks, et otsustada taotleja õiguse üle siseneda riigi territooriumile.

Sellised menetlused tuleks läbi viia nõuetekohase hoolikusega. Menetluse viivitused, mida ei ole põhjustanud varjupaigataotleja, ei õigusta kinnipidamise jätkamist.

2. Kinnipidamise määrab kohtuasutus. Kiireloomulistel juhtudel võib selle määrata haldusasutus, kuid sellisel juhul peab kohtuasutus kinnitama kinnipidamismääruse 72 tunni jooksul alates kinnipidamise algusest. Kui kohtuasutus peab kinnipidamist ebaseaduslikuks või kui otsust ei ole 72 tunni jooksul tehtud, vabastatakse asjaomane varjupaigataotleja kohe.

3. Kinnipidamismäärus on kirjalik. Kinnipidamismääruses esitatakse selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud põhjendused ning määratakse kindlaks kinnipidamise maksimaalne ajavahemik.

4. Kinnipeetud varjupaigataotlejatele teatakse kohe kinnipidamise põhjused, kinnipidamise maksimaalne kestus ja siseriiklikes õigusaktides kinnipidamismääruse vaidlustamiseks sätestatud menetlused **varjupaigataotlejale arusaadavas keeles või** keeles, mille puhul on põhjust **eeldada**, et varjupaigataotleja seda mõistab.

5. Jätkuva kinnipidamise vaatab kohtuasutus mõistliku ajavahemiku järel läbi kas asjaomase varjupaigataotleja taotlusel või ametiülesande korras.

Kinnipidamist ei või põhjendamatult pikendada.

6. Liikmesriigid tagavad, **et soovi korral antakse tasuta vajalikku õigusabi** ja/või **esindatakse taotlejat seadusjärgselt vastavalt direktiivi 2005/85/EÜ artikli 15 lõigetele 3 kuni 6.**

Sellistel juhtudel nähakse õigusabi ja/või seadusjärgse esindamise võimaldamise kord ette siseriiklikus õiguses.

Artikkel 10

Kinnipidamistingimused

1. Liikmesriigid ei või kinnipeetud varjupaigataotlejaid hoida tavalises kinnipidamisasutuses. Kinnipidamine võib toimuda ainult spetsiaalsetes kinnipidamiskohtades.

Kinnipeetud varjupaigataotlejaid hoitakse lahus muudest kolmandate riikide kodanikest, kes ei ole esitanud rahvusvahelise kaitse taotlust, välja arvatud siis, kui see on vajalik perekonna ühtsuse tagamiseks ja taotleja on sellega nõus.

2. Liikmesriigid tagavad kinnipeetud varjupaigataotlejatele võimaluse võtta ühendust seadusliku esindaja, **pereliikmete, sotsiaal- ja usutöötajatega**, sealhulgas saada neile külastusõigus. ÜRO pagulaste ülemvolinikul (UNHCR) ning muudel asjakohastel ja pädevatel riiklikel, rahvusvahelistel ja valitsusvälistel organisatsioonidel ja organitel on samuti võimalus suhelda taotlejatega kinnipidamiskohtades ja neid külastada.

3. **Liikmesriigid tagavad, et kinnipeetud varjupaigataotlejatel on vajaduse korral kättesaadav asjakohane ravi ja psühholoogiline nõustamine.**

Neljapäev, 7. mai 2009

4. Liikmesriigid tagavad, et kinnipeetud varjupaigataotlejatele esitatakse kohe ajakohastatud teavet nende kinnipidamiskohas kehtivate eeskirjade kohta ning nende õiguste ja kohustuste kohta **varjupaigataotlejale arusaadavas keeles või** keeles, mille puhul on põhjust **eldada**, et varjupaigataotleja seda mõistab.

Artikkel 11

Haavatavate rühmade ja erivajadustega isikute kinnipidamine

1. Alaealisi peetakse kinni ainult siis, kui see on nende huvides vastavalt artikli 23 lõikes 2 sätestatule, ja alles pärast seda, kui on võetud arvesse nende olukorra *käesoleva* artikli § lõike 5 kohase individuaalse uurimise põhjal tehtud järeldusi.

Saatjata alaealisi ei või kinni pidada.

2. Kinnipeetud alaealistel peab olema õigus puhkusele, sealhulgas õigus tegelda nende eale kohaste mängude ja huvitegevusega **ning tegevusega vabas õhus**.

3. Kinnipeetud perekondadele võimaldatakse eraldi majutus, mis tagab piisava privaatsuse.

4. Naissoost varjupaigataotlejate kinnipidamisel tagavad liikmesriigid, et neid majutatakse meessoost varjupaigataotlejatest eraldi, välja arvatud siis, kui nad on pere liikmed ja igaüks neist on sellega nõus.

5. Erivajadustega inimesi kinni ei peeta, välja arvatud siis, kui kvalifitseeritud **ja sõltumatu** töötaja tunnistab nende olukorra individuaalsel uurimisel, et selline kinnipidamine ei kahjusta nende tervist, sealhulgas vaimset tervist ja heaolu.

Erivajadustega isikute kinnipidamisel tagavad liikmesriigid pideva järelevalve ja piisava toetuse.

Artikkel 12

Pered

Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et säilitada võimalikult suurel määral nende territooriumil viibiva perekonna ühtsus, kui asjaomane liikmesriik annab varjupaigataotlejatele majutuse. Selliseid meetmeid rakendatakse varjupaigataotleja nõusolekul.

Artikkel 13

Arstlik läbivaatus

Liikmesriigid võivad rahva tervisega seotud põhjustel nõuda varjupaigataotlejatel arstliku läbivaatuse läbimist.

Artikkel 14

Alaealiste koolitamine ja õpetamine

1. Liikmesriigid võivad anda varjupaigataotlejate alaealistele lastele ja alaealistest varjupaigataotlejatele juurdepääsu oma haridussüsteemile sarnastel tingimustel oma kodanikega seniks, kuni väljasaatmismeedet nende või nende vanemate suhtes ei pöörata tegelikult täitmisele. Sellist õpet võib anda majutuskeskustes.

Liikmesriigid ei keela juurdepääsu keskharidusele üksnes põhjendusega, et alaealine on jõudnud täisikka.

Neljapäev, 7. mai 2009

2. **Juurdepääs** haridussüsteemile **tuleb tagada nii kiiresti kui võimalik pärast seda, kui alaealise poolt või tema nimel on esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, ning mingil juhul ei lükata seda** edasi rohkem kui kolm kuud kuupäevast, mil || rahvusvahelise kaitse taotlus esitati.

Vajaduse korral võimaldatakse ajutist ettevalmistavat koolitust, sealhulgas keelekoolitust, et hõlbustada alaealiste juurdepääsu liikmesriigi haridussüsteemile, ja /või erikoolitust, et integreerida neid kõnealusesse süsteemi.

3. Kui lõikes 1 osutatud juurdepääs haridussüsteemile ei ole alaealise eriolukorra tõttu võimalik, peab liikmesriik pakkuma muid haridusvõimalusi kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja tavaga.

Artikkel 15

Tööhõive

1. Liikmesriigid tagavad taotlejale juurdepääsu tööturule hiljemalt kuus kuud pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise kuupäeva.

2. Liikmesriigid määravad kindlaks tingimused, mille järgi anda taotlejale juurdepääs oma tööturule kooskõlas siseriiklike õigusaktidega, ilma et nad piiraksid põhjendamatult varjupaigataotleja juurdepääsu tööturule.

3. Kui tavapärasel menetluses tehtud eitava otsuse vastu esitatud edasikaebusel on edasilükkav toime, ei tühistata edasikaebemenetluste ajal juurdepääsu tööturule nii kaua, kuni edasikaebuse kohta avaldatakse eitav otsus.

Artikkel 16

Kutseõpe

Liikmesriigid võivad anda varjupaigataotlejatele juurdepääsu kutseõppele olenemata sellest, kas neil on või ei ole juurdepääs tööturule.

Juurdepääs töölepinguga seotud kutseharidusele sõltub sellest, mil määral on varjupaigataotlejal kooskõlas artikliga 15 juurdepääs tööturule.

Artikkel 17

Materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu üldised eeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad, et materiaalsed vastuvõtutingimused on taotlejatele nende rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajal olemas.

2. Liikmesriigid tagavad, et materiaalsed vastuvõtutingimused võimaldavad || taotlejale piisava elatustaseme, mis tagab neile toimetuleku ja kaitseb nende füüsilist ja vaimset tervist.

Liikmesriigid tagavad, et kõnealune elatustase vastab kooskõlas artikliga 22 erivajadustega isikute eriolukorrale ning kinnipeetud isikute olukorrale.

3. Liikmesriigid võivad seada kõikide või mõnede materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamise eelduseks selle, et taotlejal ei ole küllaldaselt vahendeid oma tervisele vastava ja toimetulekuks vajaliku elatustaseme tagamiseks.

Neljapäev, 7. mai 2009

4. Liikmesriigid võivad taotlejatelt nõuda, et nad kataksid vastuvõtutingimuste ja käesolevas direktiivis ettenähtud tervishoiukulud või osaleksid nende katmisel kooskõlas lõikega 3, kui neil on küllaldaselt vahendeid, näiteks kui nad on mõistliku aja jooksul teinud tööd.

Kui selgub, et varjupaigataotlejal oli ajal, mil tema eest kaeti tema vastuvõtutingimuste ja tervishoiukulud, küllaldaselt vahendeid, et katta nende põhivajaduste kulusid ise, võivad liikmesriigid nõuda varjupaigataotlejalt nende kulude hüvitamist.

5. Materiaalsed vastuvõtutingimused tagatakse loonusena, rahalise toetuse või maksedokumentidena või nende kombinatsioonina.

Kui liikmesriigid tagavad materiaalsed vastuvõtutingimused rahalise toetuse või maksedokumentidena, määratakse makstavad summad kindlaks selles artiklis sätestatud põhimõtete kohaselt.

Artikkel 18

Materiaalsete vastuvõtutingimuste üksikasjalikud eeskirjad

1. Kui majutust pakutakse loonusena, toimub see ühes järgmistest vormidest või nende kombinatsioonina:

- a) ruumid, mida kasutatakse taotlejate majutamiseks ajal, mil vaadatakse läbi nende piiril esitatud rahvusvahelise kaitse taotlusi;
- b) majutuskeskused, mis tagavad küllaldase elatustaseme;
- c) eramud, korterid, hotellid või muud taotlejate majutamiseks kohandatud ruumid.

2. Liikmesriigid tagavad, et taotlejatele, kellele on antud lõike 1 punktides a-c osutatud majutus, tagatakse:

- a) kaitse nende pereelule;
- b) võimalus suhelda sugulaste, õigusnõustajate ja ÜRO pagulaste ülemvoliniku || ning liikmesriikide tunnustatud valitsusväliste organisatsioonide || esindajatega.

Liikmesriigid arvestavad taotlejate puhul lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes sooliste ja vanuseliste küsimustega ning erivajadustega isikute olukorraga.

Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid inimeste kuritarvitamise ja soolise vägivalla, sealhulgas seksuaalse väärkohtlemise ärahoidmiseks lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes.

3. Liikmesriigid tagavad, et taotlejate alaealsed lapsed või alaealsed taotlejad paigutatakse kokku oma vanematega või nende eest seadusjärgselt või tavakohaselt vastutava täiskasvanud pereliikmega, juhul kui see on asjaomaste alaealiste huvides.

4. Liikmesriigid tagavad, et taotlejad viiakse üle ühest majutuskohast teise üksnes vajaduse korral. Liikmesriigid näevad taotlejatele ette võimaluse teavitada oma õigusnõustajaid oma üleviimisest ja uuest aadressist.

Neljapäev, 7. mai 2009

5. Majutuskeskustes töötavad isikud on saanud asjakohast koolitust ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses määratletud konfidentsiaalsuse põhimõtet.

6. Liikmesriigid võivad kaasata taotlejaid keskuse elanike nõuandekogu või nõukoguna materiaalse vahendite haldamisse ja mittemateriaalsete eluaspektide korraldamisse keskuses.

7. Varjupaigataotlejate õigusnõustajatele ning ÜRO pagulaste ülemvoliniku või tema poolt määratud ja asjaomase liikmesriigi tunnustatud valitsusväliste organisatsioonide esindajatele antakse juurdepääs majutuskeskustesse ning muudele majutuskohadele, et nad saaksid varjupaigataotlejaid abistada. Seda juurdepääsu võib piirata üksnes seoses kõnealuste keskuste ja kohtade ning varjupaigataotlejate turvalisusega.

8. Liikmesriigid võivad nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel mõistlikuks ja võimalikult lühikeseks ajaks määrata kindlaks materiaalse vastuvõtutingimuste üksikasjalikud eeskirjad, mis erinevad käesolevas artiklis ettenähtutest, kui:

- a) on vaja viia läbi taotleja erivajaduste esmane hindamine,
- b) tavaliselt olemasolevad majutusvõimalused on ajutiselt ammendatud,
- c) varjupaigataotleja on vahi all või teda hoitakse piiriületuspunktis.

Kõnealused erinevad tingimused peavad igal juhul katma põhivajadused.

Artikkel 19

Tervishoid

1. Liikmesriigid tagavad, et taotlejad saavad vajalikku meditsiinilist abi, mis hõlmab vähemalt esmaabi ja haiguste või vaimsete häirete põhiravi.

2. Liikmesriigid tagavad erivajadustega taotlejatele vajaliku arsti- või muu abi, sealhulgas vajaduse korral asjakohase vaimse tervise abi ¶.

Artikkel 20

Piinamise ohvrid

Liikmesriigid tagavad, et piinamise ohvrid suunatakse kiiresti nende olukorrale vastavasse tervishoiuasutusse.

III PEATÜKK

MATERIAALSETE VASTUVÕTUTINGIMUSTE KITSENDAMINE VÕI TÜHISTAMINE

Artikkel 21

Materiaalsete vastuvõtutingimuste kitsendamine või tühistamine

1. Liikmesriigid võivad materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada ¶ kui varjupaigataotleja:

- a) lahkub pädeva asutuse määratud elukohast sellele teatamata või ilma pädeva asutuse loata, kui on nõutav sellise loa taotlemine, või

Neljapäev, 7. mai 2009

- b) ei täida aruandekohustusi või teabe andmise nõuet või nõuet ilmuda siseriiklikus õiguses sätestatud mõistliku aja jooksul varjupaigamenetlusega seoses isiklikele vestlustele või
- c) on selles liikmesriigis juba esitanud varjupaigataotluse.

Kui varjupaigataotleja leitakse või ta teatab endast vabatahtlikult pädevale asutusele, võetakse kadumise põhjuste põhjal vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsus kõikide või mõnede kitsendatud materiaalseste vastuvõtutingimuste tagamise ennistamise kohta;

2. Liikmesriigid võivad kitsendada või tühistada materiaalseid vastuvõtutingimusi, kui taotleja on varjanud rahaliste vahendite olemasolu ning on seetõttu materiaalseste vastuvõtutingimuste arvel aluselt rikastunud.
3. Liikmesriigid võivad määrata kindlaks karistused, mida kohaldatakse majutuskeskuste sisekorraeeskirjade tõsise rikkumise või tõsiselt vägivaldse käitumise korral.
4. Otsused materiaalseste vastuvõtutingimuste kitsendamise või tühistamise kohta või lõigetes 1-3 osutatud karistuste kohta tehakse igal juhtumi puhul eraldi, objektiivselt ja erapooletult ning põhjendatakse. Neid tehakse asjaomase isiku eriolukorda arvesse võttes, eriti artikliga 22 hõlmatud isikute puhul, pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest. Liikmesriigid tagavad igal juhul toimetulekuks vajaliku elatustaseme, juurdepääsu esmaabile ja haiguste või vaimsete häirete põhiravi.
5. Liikmesriigid tagavad, et materiaalseid vastuvõtutingimusi ei kitsendata ega tühistata enne, kui eitav otsus on vastu võetud.

IV PEATÜKK

SÄTTED ERIVAJADUSTEGA ISIKUTE KOHTA

Artikkel 22

Üldpõhimõte

1. Liikmesriigid võtavad siseriiklikes õigusaktides, millega rakendatakse käesolevat direktiivi, arvesse erivajadustega isikute eriolukorda. Haavatavaid isikuid, nagu alaealisi, saatjata alaealisi, puudega inimesi, vanureid, rasedaid, alaealiste lastega üksikvanemaid, inimkaubanduse ohvreid, **naiste suguelundite moonutamise ohvreid**, vaimsete häiretega isikuid ning piinatud või vägistatud isikuid või isikuid, kelle suhtes on tarvitatud muud psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda, peetakse alati erivajadustega isikuteks.
2. Liikmesriigid kehtestavad siseriiklikus õiguses menetlused, et selgitada kohe pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist välja, kas taotlejal on erivajadusi ja näidata ära selliste vajaduste laad. Kehtestatavate menetlustega tagatakse **piisav** toetus erivajadustega isikutele kogu varjupaigamenetluse jooksul ja nähakse ette nende olukorra asjakohane järelevalve.

Artikkel 23

Alaealised

1. Liikmesriigid peavad käesoleva direktiivi alaealistega seotud sätteid täites silmas eelkõige lapse huvisid. Liikmesriigid tagavad lapse füüsiliseks, vaimseks, hingeliseks, kõlbeliseks ja sotsiaalseks arenguks piisava elatustaseme.

Neljapäev, 7. mai 2009

2. Lapse huve hinnates arvestavad liikmesriigid piisavalt järgmiste teguritega:
 - a) perekonna taasühinemise võimalused;
 - b) alaealise heaolu ja sotsiaalne areng, arvestades eelkõige alaealise etnilist, religioosset, kultuurilist ja keelelist tausta;
 - c) ohutus- ja turvalisuskaalutlused, eelkõige siis, kui on oht, et laps on inimkaubanduse ohver;
 - d) alaealise seisukoht vastavalt tema vanusele ja küpsusele.
3. Liikmesriigid tagavad, et alaealistel on võimalus artikli 18 lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes puhkusele, sealhulgas võimalus tegelda nende eale kohaste mängude ja huvitegevusega.
4. Liikmesriigid tagavad juurdepääsu raviteenustele nendele alaealistele, kes on langenud mis tahes kuritarvitamise, hooletusse jätmise, ekspluateerimise, piinamise või julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise ohvriks või kes on saanud relvastatud konfliktides kannatada, ning tagavad, et välja töötatakse asjakohane vaimse tervise abi ja vajaduse korral on tagatud kvalifitseeritud nõustamine.

Artikkel 24

Saatjata alaealsed

1. Liikmesriigid võtavad **■** meetmeid, et tagada saatjata alaealistele vajalik esindus seadusliku eestkostja kaudu. ***Eestkostja määratakse selleks, et nõustada ja kaitsta last ning tagada, et kõik otsused tehakse lapse parimates huvides. Eestkostjal peavad olema vajalikud teadmised lastehoiu valdkonnas, selleks et tagada lapse huvide kaitsmine ning lapse õiguslaste, sotsiaalsete, tervishoiualaste, psühholoogiliste, materiaalsete ja hariduslaste vajadustega nõuetekohane arvestamine. Asutused ja üksikisikud, kelle huvid võivad sattuda lapse huvidega vastuollu, ei saa eestkostjaks olla.*** Asjaomased ametiasutused viivad korrapäraselt läbi hindamisi.
2. Rahvusvahelise kaitse taotluse esitavad saatjata alaealsed paigutatakse alates hetkest, mil nad territooriumile lubatakse, kuni hetkeni, mil nad on kohustatud **||** liikmesriigist, millele nad rahvusvahelise kaitse taotluse esitasid või kus seda läbi vaadatakse, lahkuma:
 - a) täisealiste sugulaste juurde;
 - b) kasuperekonda;
 - c) majutuskeskustesse, kus on erivõimalused alaealiste jaoks;
 - d) muudesse alaealistele sobivatesse majutuskohtadesse.

Liikmesriigid võivad paigutada alaealisi alates 16. eluaastast täiskasvanud varjupaigataotlejate majutuskeskustesse.

Võimaluse korral hoitakse õdesid-vendi koos, võttes arvesse asjaomase alaealise huvisid ning eriti tema vanust ja küpsust. Alaealiste elukohta muudetakse võimalikult vähe.

Neljapäev, 7. mai 2009

3. Liikmesriigid kehtestavad õigusaktidega menetlused saatjata alaealiste pereliikmete leidmiseks. Nad alustavad võimalikult kiiresti saatjata alaealise perekonna otsimist pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist, kaitstes samas tema huvisid. Kui alaealise või tema lähisugulaste elu või puutumus on ohus, eriti kui viimased on jäänud oma päritolumaale, tuleb tagada, et teavet nende isikute kohta kogutakse, töödeldakse ja levitatakse konfidentsiaalselt, et vältida nende julgeoleku ohustamist.

4. Saatjata alaealistega töötavad isikud on saanud ja saavad jätkuvalt asjakohast koolitust selliste alaealiste vajaduste kohta ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses määratletud konfidentsiaalsuse põhimõtet.

Artikkel 25

Piinamise või vägivalda ohvrid

1. Liikmesriigid tagavad, et isikud, keda on piinatud või vägistatud või kelle suhtes on kasutatud muud tõsist vägivalda, saavad sellise vägivalda põhjustatud kahjude likvideerimiseks vajalikku abi, eelkõige juurdepääsu taastusraviteenustele, mis peaksid võimaldama meditsiinilise ja psühholoogilise ravi saamist.

2. Piinamise, **vägistamise või muu tõsise vägivalda** ohvritega töötavad isikud on saanud ja saavad jätkuvalt asjakohast koolitust piinamise ohvrite vajaduste kohta ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses määratletud konfidentsiaalsuse eeskirju.

V PEATÜKK

EDASIKAEBUSED

Artikkel 26

Edasikaebused

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevast direktiivist tulenevate hüvitiste andmise, tühistamise või kitsendamisega seotud eitavate otsuste või artikli 7 järgsete otsuste vastu, mis mõjutavad varjupaigataotlejaid isiklikult, võib esitada edasikaebuse siseriiklikus õiguses ettenähtud korra kohaselt. Vähemalt viimases astmes tagatakse võimalus esitada kohtule edasikaebus või taotleda kohtu kaudu asja uut läbivaatamist nii faktilistes kui ka õigusküsimustes.

2. Liikmesriigid tagavad, **et soovi korral antakse tasuta vajalikku õigusabi ja/või esindatakse taotlejat seadusjärgselt vastavalt direktiivi 2005/85/EÜ artikli 15 lõigetele 3 kuni 6.**

Sellistel juhtudel nähakse õigusabi ja/või seadusjärgse esindamise võimaldamise kord ette siseriiklikus õiguses.

VI PEATÜKK

MEETMED VASTUVÕTUSÜSTEEMI TÕHUSUSE PARANDAMISEKS

Artikkel 27

Pädevad asutused

Liikmesriigid teatavad komisjonile direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest vastutavate asutuste andmed. Liikmesriigid teavitavad komisjoni selliste asutuste andmete muutumisest.

Neljapäev, 7. mai 2009

Artikkel 28

Juhtimine, järelevalve ja kontroll

1. Liikmesriigid kehtestavad mehhanismid, mis tagavad nõuetekohaselt riigi põhiseaduslikku korda järgides vastuvõtutingimuste asjakohase taseme juhtimise, järelevalve ja kontrolli korraldamise.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile asjakohase teabe vastavalt I lisa ettenähtud vormile igal aastal alates [...].

Artikkel 29

Töötajad ja vahendid

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et käesolevat direktiivi rakendavad ametiasutused ja muud organisatsioonid on saanud vajalikku põhikoolitust nii mees- kui ka naissoost taotlejate vajaduste kohta.
2. Liikmesriigid eraldavad vajalikke vahendeid seoses käesoleva direktiivi rakendamiseks jõustatud siseriiklike õigusnormidega.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 30

Aruanded

Komisjon annab hiljemalt [...] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru käesoleva direktiivi kohaldamisest ning teeb vajaduse korral ettepanekuid selle muutmiseks.

Liikmesriigid saadavad komisjonile [...] kogu aruande koostamiseks asjakohase teabe, sealhulgas artikli 28 lõikega 2 ettenähtud statistilised andmed.

Pärast aruannet annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamisest aru vähemalt iga viie aasta järel.

Artikkel 31

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite [...] [artiklid, mida on sisuliselt muudetud võrreldes varasema direktiiviga] ja I lisa täitmiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt [kuupäev]. Liikmesriigid edastavad viivitamata komisjonile kõnealuste normide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli.

Kui liikmesriigid kõnealused normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid. Samuti lisavad nad märkuse, et kehtivates õigusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitletakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkonnas nende poolt vastu võetavate peamiste siseriiklike õigusnormide teksti.

Neljapäev, 7. mai 2009

Artikkel 32

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2003/9/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [käesoleva direktiivi artikli 31 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kuupäevale järgnevast päevast], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses käesoleva direktiivi siseriiklikkuse õigusesse ülevõtmise tähtajaga, mis on sätestatud II lisa B osas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt III lisa vastavustabelile.

Artikkel 33

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnenadal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Artikleid [...] [artiklid, mida ei muudetud võrreldes varasema direktiiviga] ja I lisa kohaldatakse alates [käesoleva direktiivi artikli 31 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kuupäevale järgnevast päevast].

Artikkel 34

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

[...]

Euroopa Parlamendi nimel
eesistuja

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

Iga-aastane aruandlusvorm teabe esitamiseks, mida liikmesriikidelt nõutakse direktiivi [...] / [...] / EÜ] artikli 28 lõikega 2.

1. Esitage oma liikmesriigis praegu direktiivi [...] / [...] / EÜ] artikli 3 lõikes 1 sätestatud vastuvõtutingimustega hõlmatud isikute koguarv, lisades nende soolise ja vanuselise jaotuse. Iga sellise isiku puhul märkige, kas ta on varjupaigataotleja või direktiivi [...] / [...] / EÜ] artikli 2 punktis c määratletud pereliige.

--

2. Direktiivi [...] / [...] / EÜ] artikli 22 põhjal palun esitage statistilised andmed väljaselgitatud erivajadustega varjupaigataotlejate arvu kohta, jagades kõnealused isikud järgmistesse rühmadesse:

- saatjata alaealised
- puudega inimesed
- vanurid
- rasedad
- alaealiste lastega üksikvanemad

Neljapäev, 7. mai 2009

- piinatud või vägistatud isikud või isikud, kelle suhtes on tarvitatud muud psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda
- inimkaubanduse ohvrid
- vaimse tervise probleemidega inimesed
- muu (täpsustada)

3. Esitage üksikasjalik teave direktiivi [...]EÜ] artiklis 6 sätestatud dokumentide kohta, sealhulgas nende dokumentide liigi, nimetuse ja vormi kohta.

4. Märkige seoses direktiivi [...]EÜ] artikliga 15 selliste varjupaigataotlejate koguarv, kellel on Teie liikmesriigis juurdepääs tööturule, lisades praegu töötavate isikute koguarvu, liigitatuna majandusvaldkondade kaupa. Kui tööturule juurdepääsuga seonduvad konkreetsed tingimused, kirjeldage neid üksikasjalikult.

5. Kirjeldage seoses direktiivi [...]EÜ] artikli 17 lõikega 5 üksikasjalikult materiaalsete vastuvõtutingimuste laadi, sealhulgas nende väärtust rahas ja nende pakkumise viisi (st milliseid vastuvõtutingimusi tagatakse loonusena või makse-dokumentidena või nende kombinatsioonina), ja märkige varjupaigataotlejatele makstava päevaraha suurus.

I

II LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv

(osutatud artiklis 32)

Nõukogu direktiiv 2003/9/EÜ

(ELT L 31, 6.2.2003, lk 18)

B osa

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtaeg

(osutatud artiklis 31)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtaeg
2003/9/EÜ	6. veebruar 2005

Neljapäev, 7. mai 2009

III LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2, sissejuhatavad sõnad	Artikkel 2, sissejuhatavad sõnad
Artikli 2 punkt a	—
Artikli 2 punkt b	Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt c	Artikli 2 punkt b
Artikli 2 punkti d sissejuhatav sõna ning alapunktid i ja ii	Artikli 2 punkti c sissejuhatav sõna ning alapunktid i ja ii
—	Artikli 2 punkti c alapunktid iii, iv, v ja vi
Artikli 2 punktid e ja f	—
Artikli 2 punkt g	Artikli 2 punkt d
—	Artikli 2 punkt e
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 punkt f
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 punkt g
Artikli 2 punkt j	Artikli 2 punkt h
Artikli 2 punkt k	Artikli 2 punkt i
Artikli 2 punkt l	Artikli 2 punkt j
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikli 6 lõike 1 esimene lõik	Artikli 6 lõike 1 esimene lõik
Artikli 6 lõike 1 teine lõik	Artikli 6 lõike 1 kolmas lõik
Artikli 6 lõiked 2–5	Artikli 6 lõiked 2–5
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikli 7 lõiked 1 ja 2
Artikli 7 lõige 3	—
Artikli 7 lõige 4	Artikli 7 lõige 3
—	Artikli 7 lõige 4
Artikli 7 lõiked 5 ja 6	Artikli 7 lõiked 5 ja 6
—	Artikkel 8
—	Artikkel 9
—	Artikkel 10
—	Artikkel 11
Artikkel 8	Artikkel 12
Artikkel 9	Artikkel 13

Neljapäev, 7. mai 2009

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 10 lõike 1 esimene lõik	Artikli 14 lõike 1 esimene lõik
Artikli 10 lõike 1 teine lõik	—
Artikli 10 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 14 lõike 1 teine lõik
Artikli 10 lõige 2	Artikli 14 lõike 2 esimene lõik
—	Artikli 14 lõike 2 teine lõik
Artikli 10 lõige 3	Artikli 14 lõige 3
Artikli 11 lõige 1	—
—	Artikli 15 lõige 1
Artikli 11 lõiked 2 ja 3	Artikli 15 lõiked 2 ja 3
Artikli 11 lõige 4	—
Artikkel 12	Artikkel 16
Artikkel 13 ■	Artikkel 17 ■
Artikli 14 lõige 1	Artikli 18 lõige 1
Artikli 14 lõike 2 sissejuhatavad sõnad ja esimene lõik	Artikli 18 lõike 2 sissejuhatavad sõnad ja esimene lõik
—	Artikli 18 lõike 2 teine lõik
Artikli 14 lõike 2 teine lõik	Artikli 18 lõike 2 kolmas lõik
Artikli 14 lõiked 3–7	Artikli 18 lõiked 3–7
Artikli 14 lõike 8 sissejuhatavad sõnad	Artikli 18 lõike 8 sissejuhatavad sõnad
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu esimene taane	Artikli 18 lõike 8 esimese lõigu punkt a
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu teine taane	—
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu kolmas ja neljas taane	Artikli 18 lõike 8 esimese lõigu punktid b ja c
Artikli 14 lõike 8 teine lõik	Artikli 18 lõike 8 teine lõik
Artikkel 15	Artikkel 19
	Artikkel 20
Artikli 16 lõike 1 sissejuhatavad sõnad	Artikli 21 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 16 lõike 1 punkt a	—
Artikli 16 lõike 1 punkti a esimene, teine ja kolmas taane	Artikli 21 lõike 1 punktid a, b ja c
Artikli 16 lõike 1 punkt b	—
—	Artikli 21 lõige 2
Artikli 16 lõige 2	—
Artikli 16 lõiked 3–5	Artikli 21 lõiked 3–5
Artikli 17 lõige 1	Artikli 22 lõike 1 esimene lõik
	Artikli 22 lõike 1 teine lõik
Artikli 17 lõige 2	—
—	Artikli 22 lõige 2

Neljapäev, 7. mai 2009

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 18 lõige 1	Artikli 23 lõige 1
—	Artikli 23 lõiked 2 ja 3
Artikli 18 lõige 2	Artikli 23 lõige 4
Artikkel 19	Artikkel 24
Artikkel 20	Artikli 25 lõige 1
—	Artikli 25 lõige 2
Artikli 21 lõige 1	Artikli 26 lõige 1
—	Artikli 26 lõike 2 esimene lõik
Artikli 21 lõige 2	Artikli 26 lõike 2 teine lõik
Artikkel 22	—
—	Artikkel 27
Artikkel 23	Artikli 28 lõige 1
—	Artikli 28 lõige 2
Artikkel 24	Artikkel 29
Artikkel 25	Artikkel 30
Artikkel 26	Artikkel 31
—	Artikkel 32
Artikkel 27	Artikli 33 esimene lõik
—	Artikli 33 teine lõik
Artikkel 28	Artikkel 34
—	I lisa
—	II lisa
—	III lisa